

ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZATI SZÖVETSÉGEK

Közös állásfoglalás a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló T/4730. számú törvényjavaslatáról

Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló T/4730. számú törvényjavaslatáról a szakmai áttekintés és egyes önkormányzatoktól, szakmai szervezetektől beérkezett javaslatok és vélemények alapján a következő összegző megállapításokat tesszük:

Általános megállapítások:

A 2016. évi törvényjavaslat átfogó és összehasonlító értékeléséhez, valamint teljes-körű minősítéséhez szükséges információk nem állnak megfelelő mértékben a rendelkezésünkre. A jövő évi költségvetés előkészítése és tárgyalása szakított az eddigi gyakorlattal, és a kormányzat szándéka szerint már ez év első félévében elfogadásra kerül.

Az állásfoglalás kialakításánál figyelembevettük a Költségvetési Tanács (lásd: KVT/39-2/2015.), valamint az Állami Számvevőszék (15094 - T/4730/5 számú) véleményét. A Költségvetési Tanács döntően a makro folyamatok értékelésére tért ki, így nem értékeli az önkormányzatokat érintő helyzetet. Az Állami Számvevőszék megállapítása szerint a helyi önkormányzatok feladatainak ellátásához a 2016. évi központi költségvetési törvényjavaslat együttesen 661,7 Mrd Ft támogatást biztosít, amely 1,9%-al (12,5 Mrd Ft) haladja meg az előző évi 649,3 Mrd Ft összegű eredeti előirányzatot. Az ellenőrzött előirányzatok összege 630,7 Mrd Ft, amelynek 99,7%-a megalapozott, 0,3%-a részben megalapozott.

A feladatfinanszírozás rendszere alapvetően nem változik, ugyanakkor a részletszabályok vonatkozásában módosulások történtek a 2015. évi költségvetési törvényhez képest.

2015-höz képest nincs változás:

- a települési önkormányzatokat megillető átengedett bevételeknél a jogcímekben és a mértékekben
- a köztisztviselői illetményalap összegében, továbbra is 38.650 Ft
- a Kjt. illetménytábla fizetési fokozatainál és szorzóinál

A növekmény egyértelműen a gyermekétkeztetés ingyenessé tétele, valamint az egyes ágazatokban megszavazott béremelések fedezetét tartalmazza.

A Magyar államháztartás kiadási oldalán a nyugdíj- és egészségbiztosítás nélkül közel 11.000 Mrd Ft-ot költ az Országgyűlés. Ebből csupán 661 Mrd Ft-ot kapnak az önkormányzatok. Ez azt jelenti, hogy az ágazat támogatása nem éri el a 7%-ot.

Az önkormányzati szektor várhatóan 2016-ban 1.874 Mrd Ft-ot költ működtetésre. Ezzel szemben az összes működési bevétele 2.049 Mrd Ft. A bevételeken belül a saját közhatalmi bevételek, vagyis az adók nagysága, ami mintegy 300 településen csapódik le 757 Mrd Ft. Az összes önkormányzati költségvetésnek csupán egyharmada származik állami támogatásból, a többi az önkormányzatok saját bevétele.

Megállapítható, hogy mivel a saját bevételek nagy részét a működésbe kell visszaforgatni, így a szabad mozgástér összesen 175 Mrd Ft. Ennyit lehet költeni szabadon fejlesztésekre. Ennek a szabad felhasználású összegnek a 85%-a megyei jogú városokban és a fővárosban csapódik le. Közel 3000 településen érdemlegesen saját szabadon felhasználható forrás nincs. Magyarország sokszínű, és látszik, hogy az elmaradott régiókban saját bevétel hiányában egyes nagyvárosok is pótlólagos forrásokra szorulnak.

A járasszékhely városok feladatfinanszírozását is felül kell vizsgálni, és össze kell hasonlítani, mert a beszámítás miatt nagy részük már 2015-ben szintén elveszti önkormányzó képességét. A lakosság szám szerinti kategorizálás helyett az önkormányzati típus szerinti differenciálást kell alkalmazni, így a 10 ezer lakos alatti járasszékhely települések hátrányos helyzetét is meg kell szüntetni. A hátrányos helyzetű, iparüzési adóbevétellel nem rendelkező járasszékhely városok eddig is súlyos anyagi gondokkal küzdöttek, és kénytelenek folyamatosan MŰKI-t igényelni.

A feladatalapú finanszírozás megalapozása, indokoltsága tekintetében az idei esztendőben nem történt érdemi lépés, így továbbra sem ismertek azok a valóságon alapuló számok és számítások, amelyek segítenék a reális összevetést és a specialitások megfelelő kezelését. A tapasztalatok ismeretében szükséges felülvizsgálni 2015. szeptember 30-ig a települési támogatásokhoz részlegesen nyújtott központi költségvetési támogatás rendszerét.

A 2016. évi költségvetés döntő mértékben a 2015. évi költségvetésre épül, ezáltal konzerválja a kialakult viszonyokat, amelynek következtében az önkormányzatok jelentős többsége elvesztette mozgásterét és a helyi igények és elvárások teljesítésének képességét.

Részletes megjegyzések, javaslatok:

1. Az önkormányzati hivatalok működési támogatása továbbra sem veszi figyelembe a helyi sajátosságokat az üdülő jellegű, a tanyás térségű és az országhatár-menti, valamint az építésügyi hatósági jogkörrel rendelkező járasszékhely települések esetében. Ennek következtében alulfinanszírozottak ezek a hivatalok.
2. Továbbra sem megnyugtató a közszféra bérezésének helyzete azáltal, hogy a köztisztviselők, valamint az eddigi bérfelajánlással nem érintett közalkalmazottak bérrendezése nem jelenik meg a jövő évi költségvetésben. Ennek következtében a közszférán belül kialakult feszültség továbbra is fennáll.
3. Miközben a polgármesterek bérére vonatkozó Möt. szabályozás nem változott, továbbra sem szerepel a költségvetésben a polgármesteri bér fedezete, miközben a polgármesteri funkció kötelező feladat. Szintén nem biztosított az alpolgármesterek javadalmazásának pénzügyi feltétele. A polgármesteri, alpolgármesteri bér fedezetét a feladat alapú finanszírozásban megfelelő módon biztosítani kell valamennyi település tekintetében.
4. A központi orvosi ügyelet megint nem került be a támogatások közé, pedig 50 ezer fő populáció alatt ez még társulási formában is komoly pénzügyi hozzájárulást igényel.
5. A beszámítás rendszerének 2015. évi átalakítása – mely 2016-ban is megmaradna – elsősorban a járasszékhely városok számára hátrányos, figyelemmel a feladatellátás nagyságrendjére. Azok a járasszékhely városok, amelyek nem rendelkeznek megfelelő helyi adó bevétellel, azok továbbra sem működőképesek.
6. A beszámítás miatt az üdülőhelyi feladatokra gyakorlatilag nem jár támogatás, ami szintén hátrányos a működőképesség alakulására. Turisztikai bevételek (IFA) kerüljenek ki a beszámítás alól. Az így felszabadult forrást a településeknek kötelező legyen turisztikai beruházásokra, fejlesztésekre fordítani.
7. Feladatok tömegével nem számol a feladatalapú finanszírozás a beszámítással együtt sem. Nem veszi figyelembe az alapfokú iskolákra költött működtetési költségeket, bejáró tanulók költségeit, a mindennapos testnevelés költségeit (tanuszodák és

sportcsarnokok). Jelenleg a település lakosságához köti a működtetési kötelezettséget. Ahol alacsony az adóerő-képesség, ott az önkormányzatnak hozzá kell járulnia a működtetéshez, miközben működési problémákkal küzd és kénytelenek MÜKI-t igényelni. A működtetési kötelezettséget kiegészítő szabályként a lakosság szám és az adóerő-képesség mértékétől kell függővé tenni. Azokon a településeken, ahol nincs megfelelő mértékű saját bevétel, ott az állam vegye át az alapfokú iskola működtetésének finanszírozását.

8. Az ingyenes közétkeztetés bevezetését kizárólag rászorultsági elv alapján támogatjuk és fontosnak tartjuk a feltételek meglétének rendszeres ellenőrzését, tekintettel az önkormányzatokat terhelő közfeladatok ellátásához biztosított állami támogatás jelenlegi szabályozási struktúrájára.
9. Közművelődési és könyvtári támogatás összege elégtelen. Ahol van közművelődési intézmény ott az 1440 Ft/fő támogatás a fenntartás 15%-ára sem elég. Megfontolásra javasoljuk, hogy a rendelkezésre álló pénzmennyiséget nem per főre kellene leosztani, hanem a tényleges feladat arányában.
10. Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működtetésénél a kintlévőségek folyamatosan nőnek. Legalább a meg nem fizetett bevételek után az áfa visszatérítés vagy beszámolás működjön, úgy az ivóvíz és szennyvízszolgáltatásnál, mint a hulladékgyűjtésnél. Az állam gondolja újra, hogy ki a feladat tényleges ellátója.
11. Meg kell növelni a hazai fejlesztések támogatásának összegét, mintegy 5 Mrd Ft-tal, amely elsődlegesen a kisebb települések úthálózatának felújítására, konyhafelszerelésének pótlására és egyéb kötelező önkormányzati feladatok ellátására fordítódna, amire nem lehet EU-s forrásra pályázni. Ennek a fedezete az a 360 Mrd Ft, ami a tervezet szerint tartalékként a kormány rendelkezésére áll.
12. Nem támogatható semmi olyan újabb feladat, amelynek megvalósításához szükséges központi forrás nem áll rendelkezésre. Meg kell szüntetni az év-végi egyedi önkormányzati támogatások szubjektív rendszerét, racionális és kevésbé improvizatív döntések szükségesek, legfőképpen a szociális támogatásokra fókuszálva.
13. Ahol nincs érdemi helyi adóbevétel, ott az önkormányzat továbbra is kiszolgáltatott helyzetben van, mert a feladatellátáshoz szükséges forrásokkal nem rendelkezik. Ki kell mondani, hogy az önkormányzati szektor mára nettó befizetővé vált. Egyre jobban nő a centralizáció, amely gyengíti az öntevékenységet és önfenntartást, kiüresíti az önkormányzatiságot.

Budapest, 2015. június 4.

Dr. Gémesi György sk.
Elnök, MÖSZ

Schmidt Jenő sk.
Elnök, TÖOSZ

Szabó Gellért sk.
Elnök, MFSZ

Dr. Wekler Ferenc sk.
Elnök, KÖSZ

Lipők Sándor sk.
Elnök, KÖOÉSZ

Kiadmány hitelül:

Dr. Zongor Gábor, TÖOSZ főtitkár